

ח' אב תשע"א
8 אוגוסט 2011

לכבוד

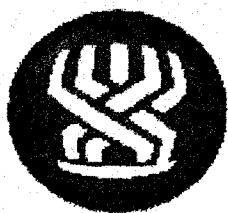
סיגי בן ארי, עו"ד

המוקד להגנת הפרט

הנדון: בקשה עפ"י חוק חופש המידע: חקירות המוסד לביטוח לאומי

מכתבך מ- 11.5.2011

1. הנהלים בתהליך גיבוש, כשיהיו מוכנים נעביר לך אותם.
  2. **מבנה אגף החקירות:**
    - א. מטה האגף מורכב ממנהל אגף, מנהל תחום בכיר ועובדי מטה אחרים במשרד הראשי בירושלים.
    - ב. מנהל תחום מודיעין ומבצעים- אחראי לאיסוף וריכוז מודיעין וקשר עם יחידות אכיפה אחרות.
    - ג. יחידות חקירות ארצית- מחולקת ליח"א- צפון, דרום, מרכז, ירושלים והשפלה. היחידה עוסקת בחקירות מורכבות בעלי אופי עם פריסה ארצית ומורכבות רב-גונית.
    - ד. בכל סניף (קיימים 23 סניפים), ישנה יחידת חקירות המונה מספר חוקרים ומשרתת את צרכי הסניף.
  3. רוב רובן של החקירות (בשנת 2010 היו כ- 40,000 חקירות) מתבצע בסניפים. התיקים מופנים לחקירה ע"י פקידי התביעות בתחומי הגמלאות השונים, וכן בנושאי גבייה. התיקים מופנים לחוקר עפ"י שיקול דעתו של הפקיד המפנה, בהתאם לנסיבות, כמו כן נפתחות חקירות עקב מידע מודיעיני המתקבל במוסד. התיק מופנה ליחידת החקירות בסניף, מנהל היחידה מנתב את תיק החקירה לאחד החוקרים האחראי לחקירה, עד לסיכומה על ידו והחזרתו למנהל היחידה, המעביר את התיק בחזרה לפקיד התביעות ששלח את התיק לחקירה.
- סמכויות החוקר מעוגנות בחוק הביטוח הלאומי בסעיפים 383, 384 ו-146, וכן בפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) סעיף 2.

4. אופן ביצוע חקירה:

- ו. שפת החקירה: שפת הנחקר
- ז. תיעוד חקירה: רישומים של הודעות ודוחות, ודוחות פעולה ולעתים הקלטות וצילומים.
- ח. הודעה נגבית מכל אדם העונה לפקודת הראיות, למעשה העדויות נגבות מבוגרים, וכשהן נגבות מקטינים, הן נגבות לצורך ביסוס של תביעה לנפגעי עבודה של אותו קטין (כמו למשל קטין שהוא שליח פיצה ונפגע בעבודה). במקרים של גביית עדות מקטין, הוריו נוכחים בעת מתן העדות.
- ט. ההודעות נגבות על גבי טופס גביית עדות, חלק מההודעות מוקלטות ע"י החוקר, בהתאם לשיקול דעתו.
- י. נותני ההודעה נדרשים למסור את פרטיהם האישיים: ת"ז, כתובת, טלפון, מקום מגורים, מקום עבודה (פרטים מזהים).
- יא. נותן ההודעה מתבקש לחתום על הודעתו.
- יב. ההודעה נרשמת בשפה אותה מבין הנחקר.
- יג. החוקר מקריא לנותן ההודעה את נוסח ההודעה בטרם החתימה.
- יז. בכל חקירה גלויה, החוקרים מזדהים בפני הנחקר כחוקרי המוסד לביטוח לאומי, בטרם גביית העדות.
- יח. החוקר כותב דוח סיכום חקירה. מדובר בחומר פנימי שאינו נכלל בהגדרה של חומר חקירה.
- יט. האחראי על החקירה כותב את דוח הסיכום.
- כ. רק כאשר צוות של חוקרים חוקר במקביל באותו אירוע או באותו נושא.
- כא. אין פרק זמן מוגדר לכתיבת דוח חקירה, אולם בד"כ מדובר במספר ימים בודדים.

5. הסמכת עובד המוסד לבצע חקירות:

- ב. חוקר עובר הכשרות בנושאים הבאים: תשאול, צילום, עיקוב, חוקי ביטוח לאומי, מבחן הסמכה תיאורטי ומעשי ועוד. את הקורסים מעבירים אנשי מקצוע מקרב עובדי המוסד, וגורמי אכיפה וחקירה בהווה או בעבר.
- ג. עובד מוסד שאינו מוסמך לביצוע חקירות, אינו מוסמך לגבות עדויות.
- ד. חוקרי המוסד מורשים לחקור עפ"י סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית עדות, לאחר הרשאה מהשר לביטחון פנים.

6. אין הבדל בין בדיקה לחקירה.

7. א-ה - החלטת פקיד התביעות:

- פקיד התביעות בוחן את חומר הראיות ומכלול החומר והמסמכים בתיק, ומקבל החלטה בהתאם לחוק, לפסיקה ולנהלים. החוקר מציין את העובדות בלבד.
- לעתים מתבקשת השלמת חקירה ע"י פקיד התביעות.
- החוקר מציין את העובדות בלבד, ללא המלצה לגבי ההחלטה בתביעה.

8. הבסיס החוקי להאצלת סמכויות חקירה הם סעיפים: 8, 146 ו-383 לחוק הביטוח הלאומי, וזאת לצורך ביצוע המטלות שעל המוסד למלא על-פי חוק.

9. אין האצלת סמכויות חקירה לגורם פרטי.

10. חברות לביצוע חקירות צריכות להיות חברות הפועלות עפ"י חוק רישוי חוקרים פרטיים ולחקריהם יש רישיון לעסוק בחקירות פרטיות.

11. התקיים מכרז בתאריך 4/2008. מצ"ב פרטי המכרז.

12. אחוז אפסי ביותר, בשנת 2010 בוצעו 699 חקירות בלבד בסניף מזרח ירושלים, סך החקירות במוסד הינו כ-40,000 ₪.

12א-ד. המוסד לביטוח לאומי החליט להעביר את ביצוע החקירות לחברות במקומות בהם חוקרי המוסד אינם יכולים לנוע ולחקור מטעמי ביטחון. הנושא הנחקר הוא תושבות, דהיינו, אימות מקום מגורים של התובע או של החייב, כדי לבדוק תושבות.

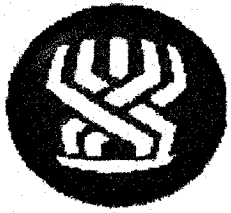
13 א-ג. חברות החקירה פועלות עפ"י חוק רישוי חוקרים פרטיים, והסמכויות מעוגנות בחוק זה. החקירות בד"כ נעשות ע"י תשאול סביבתי על הנחקר, וכן תחקיר ישיר של הנחקר

14. התיק מופנה לחקירה ע"י הפקיד, כמו בתיק חקירה רגיל. פרק הזמן בו מוחזר התיק אינו חורג מהזמן בו לוקח לבצע חקירה לא ע"י גורם פרטי

15. הסכם קיים עם שתי חברות חקירה שזכו במכרז. איננו יכולים להעביר את ההסכם עפ"י חוק חופש המידע, כיוון שמדובר בצד ג'.

16. א-ג. הסכום הוא גלובלי עבור תיק, ואין שום קשר בין התשלום לבין התוצאה, כמו כן גם אין שום תמריץ.

17. החברה מעבירה דוח חקירה מגובה בתמלול. על הדוח חותם שם החוקר שחקר את התיק וגם מנהל החברה. החוקר מצהיר וחותם עליו שממצאי החקירה תואמים לכל החומרים בתיק. כותב הדוח גם מעיין בתמונות ומזהה אותן, ומאשר שהן תואמות את החקירה. אין המלצות - החוקר אינו ממליץ, הוא מעביר ממצאים וההחלטה היא של פקיד התביעות שהפנה את התיק.

הממונה על העמדת מידע לציבור

18. התשובה זהה למה שנכתב לגבי חקירות שאינן פרטיות.
19. מנהל תחום חקירות בסניף, לפני שהוא מעביר את התיק לפקיד התביעות, בודק את ממצאי החקירה ודורש במידת הצורך השלמות. גם פקיד התביעות יכול לדרוש השלמות לחקירה. הפיקוח והבקרה על החקירות הפרטיות הן כמו לגבי החקירות הרגילות.

חקירות בסניף מזרח ירושלים

20. מתוך כלל התביעות שהוגשו למוסד לביטוח לאומי בשנת 2010, 3.9% נשלחו לחקירה.
21. בשנת 2010 כ- 29 אלף תביעות הוגשו לסניף מזרח ירושלים, מתוכן כ-13% נשלחו לחקירה.
22. אין לנו נתונים.
23. כ-15.5% מהתביעות בסניף מזרח ירושלים נדחו בעקבות חקירה.
24. בשנת 2010 בוצעו 699 חקירות ע"י חוקרים פרטיים, מתוך סך של 3,850 חקירות בסניף מזרח ירושלים (18%).
25. בסניף מזרח ירושלים עובדים 7 חוקרים.

בכבוד רב,

חיים פיטוסי

הממונה על העמדת מידע לציבור